

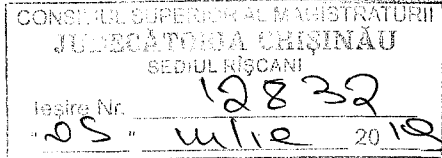
**Judecătoria Chișinău
(sediul Rîșcani)**

mun. Chișinău, str. Kiev 3
Republica Moldova, MD-2068
tel. (022) 45-08-61,
(022) 43-80-02
e-mail: jrc@justice.md



**REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU**

mun. Chisinau, Kiev 3 street,
Republic of Moldova, MD-2068,
tel. (022) 45-08-61,
(022) 43-80-02
e-mail: jrc@justice.md



Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Al. Lăpușeanu, nr. 28, MD2004

Prin prezenta, Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), Vă expediază pentru cunoștință copia încheierii nr. 3-2119/19 din 07.05.19 cu privire la cererea de chemare în judecată depusă de Victoria Balmuș vs Agenția Servicii Publice și Veaceslav Chiriță, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Copilului sectorul Rîșcani

Anexe

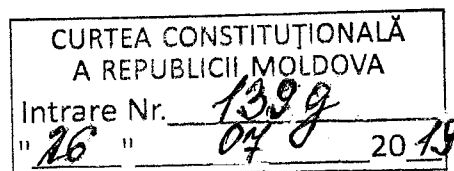
Încheiere nr. 3-2119/19 1 file

Cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 13 file

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate 17 file

Grefier

Doinița Coadă



CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

a prevederilor pct. 42 5) alin. 2 lit. e), f) și g) din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție și articolul 12¹ din Codul de Procedură Civilă

I. AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume BALMUȘ

2. Prenume VICTOR

3. Funcția Avocat

4. Adresa mun. Chișinău, str. Andrei Doga, 34, ap. 43

5. Tel. 079630075, victorbalmus@gmail.com

6. Numele și prenumele reprezentantului -

7. Ocupația reprezentantului -

8. Adresa reprezentantului -

9. Tel. -

10. Fax -

11. -

II. OBIECTUL SESIZĂRII

12. Prezenta sesizare are ca obiect

verificarea constituționalității prevederilor pct. 42 5) alin. 2 lit. e), f) și g) din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013: (...)

e) *declarația unuia dintre reprezentanții legali, depusă în scris în fața persoanei responsabile din cadrul subdiviziunii Agenției Servicii Publice, MDOC sau autentificată de notar sau de alte persoane abilitate prin lege, din care să rezulte acordul pentru eliberarea pașaportului persoanei reprezentate, în cazul părinților aflați în căsătorie, în afara căsătoriei sau divorțați dacă în hotărârea instanței de judecată nu este stabilit părintele căruia i-a fost încredințată întreținerea minorului;*

f) (...) *Prezentarea acestui document nu este obligatorie în cazul în care este acordul ambilor părinți privind eliberarea pașaportului minorului, autentificat de notar sau de alte persoane abilitate prin lege ori declarat în scris în fața persoanei responsabile din cadrul subdiviziunii Agenției Servicii Publice sau MDOC;*

g) *declarația în scris a părintelui, căruia i-a fost încredințat minorul prin hotărârea instanței de judecată definitivă și irevocabilă, depusă în fața persoanei responsabile din cadrul subdiviziunii Agenției Servicii Publice, MDOC sau autentificată de notar sau de alte persoane abilitate prin lege, din care să rezulte acordul acestui părinte privind eliberarea pașaportului persoanei reprezentate,*

în raport cu prevederile art. 23 alin. (2), art. 27 alin. (1)-(2) și art. 54 din Constituția Republicii Moldova,

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13.

1. La 22 iunie 2018, reclamanta Balmuș Victoria s-a adresat cu cerere de chemare în judecată, în contencios administrativ, împotriva Agenției Servicii Publice (copârât - Chirița Veaceslav), cu privire la anularea actului administrativ ca fiind ilegal în fond și emis contrar prevederilor legii, constatarea încălcării dreptului la libera circulație prin care a solicitat următoarele revendicări, completate prin cererea de completare a obiectului acțiunii nr. 12-3-46248-10072018 cu pretenții accesorii din 25.09.2018, pe care le susținem:

1) *Constatarea respingerii neîntemeiate de către pârât - Agenția Servicii Publice a cererii pentru eliberarea pașaportul cetățeanului Republicii Moldova fiicei minore a reclamantei Balmuș Ecaterina;*

2) *Constatarea încălcării de către pârât - Agenția Servicii Publice a dreptului fiicei minore a reclamantei Balmuș Ecaterina la libera circulație, garantat de Constituția Republicii Moldova și asigurat prin dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a ieși, de a emigra și de a reveni în țară;*

3) *Obligarea pârâtului - Agenției Servicii Publice să perfecteze și să elibereze pașaportul cetățeanului Republicii Moldova fiicei minore a reclamantei Balmuș Ecaterina fără acordul pârâtului Chirița Veaceslav;*

4) *Obligarea pârâtului - Agenției Servicii Publice la repararea prejudiciului moral cauzat prin actul administrativ ilegal și prin neexaminarea în termenul legal a cererii prealabile;*

5) *Obligarea pârâtului - Agenției Servicii Publice și a pârâtului Chirița Veaceslav să nu admită oricare obstacole în asigurarea și realizarea dreptului la libera circulație și intrarea/ieșirea din țară a reclamantei și a fiicei sale, inclusiv la eliberarea actelor de identitate.*

2. Reclamanta Balmuș Victoria, cetățeană a Republicii Moldova, domiciliată în mun. Chișinău, str. A. Doga 34, ap. 43, divorțată, la întreținere un copil minor, la data de 13 martie 2018, ora 14:14, s-a adresat la Subdiviziunea Teritorială Rîșcani a Agenției Servicii Publice (tichetul sub numărul A 132) pentru depunerea cererii și eliberarea pașaportului cetățeanului Republicii Moldova fiicei sale Balmuș Ecaterina, născută la 09.10.2017, în Republica Moldova.

3. La prezentarea documentelor necesare ale fiicei (rezultatul analizei de laborator cu grupa de sânge și certificatul de naștere) și cele eliberate pe numele reclamantei (buletinul de identitate, certificatul de divorț) operatorul de la ghișeu nr. 10 a refuzat reclamantei să le primească, motivând prin absența tatălui copilului sau a acordului lui la eliberarea pașaportului cetățeanului Republicii Moldova fiicei comune (*copiile actelor se anexează la dosar*). La acel moment, pârâtul Chirița Veaceslav n-a comunicat cu reclamanta timp de un an jumătate, iar pe fiica lor care a împlinit 5 luni, niciodată n-a dorit să o vadă sau, măcar să o audă. Mai mult, s-a eschivat de a participa la înregistrarea nașterii fiicei în Oficiul Stării Civile în pofida solicitărilor reclamantei și ale tatălui ei.

Reclamanta consideră, că funcționarul Subdiviziunii Teritoriale Rîșcani i-a lezat neîntemeiat dreptul fiicei reclamantei și, implicit al reclamantei, la libera circulație, garantat de Constituția Republicii Moldova, care asigură, inclusiv dreptul de a ieși și de a reveni în țară.

4. La solicitarea și în prezența ei, tatăl reclamantei a încercat să afle răspunsurile la aceste întrebări de la funcționarii aparatului Agenției, dar fără succes. Astfel, telefonul 022504324 a fost apelat de mai multe ori, dar nu a răspuns nimeni. La telefonul Direcției juridice a răspuns o doamnă care n-a dorit categoric să se prezinte, deși tatăl reclamantei a pronunțat clar numele și prenumele său. Doamna în cauză a invocat Hotărîrea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013, solicitând de la un coleg să-i spună norma concretă care motivează refuzul primirii cererii reclamantei. După un timp a concretizat „punctul 42 lit. e) și f)”, uitând să consulte punctele 14¹ și, respectiv 14² din această hotărîre:

„Actele de identitate se eliberează în temeiul cererii solicitantului depuse de către acesta la autoritatea competentă în modul stabilit. **În situații speciale se admite depunerea cererii de către alte persoane, și anume: a) în cazul minorului, (...) în calitate de solicitant acționează reprezentantul legal al acestuia (părinte, tutore, curator), cu condiția prezentei obligatorii a persoanei reprezentate**”, respectiv

„Cererea pentru eliberarea actelor de identitate se respinge în cazul în care solicitantul a prezentat informații frauduloase sau documentele prezentate sunt insuficiente, conțin divergențe, sunt nevalabile ori se constată că nu sunt autentice. (...)”

Cererea pentru eliberarea pașaportului cetățeanului Republicii Moldova sau a documentului de călătorie se respinge și în cazurile în care solicitantului i se suspendă dreptul la libera circulație în străinătate, prevăzute la art. 4 alin. (1⁶) din Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr. 273 din 09.11.1994”.

5. La 23.03.2018 reclamanta a adresat o petiție în adresa Agenției Servicii Publice, prin care a solicitat un răspuns oficial în care să fie confirmată sau infirmată legalitatea acțiunilor funcționarilor din cadrul acesteia, dar și răspunsuri la alte întrebări invocate supra (copia se anexează la dosar).

6. În răspunsul Agenției Servicii Publice din 12.04.2018 au fost confirmate argumentele expuse de reclamantă în petiție potrivit cărora „copiilor în vârstă de până la 18 ani li se eliberează pașaport în temeiul cererii unuia dintre reprezentanții lor legali” (copiile sunt anexate la dosar).

7. În același timp, Agenția Servicii Publice a adus argumente care contravin prevederilor legale invocate de reclamantă și inclusiv de pârât, sunt irelevante în această cauză, deoarece ea a divorțat benevol în Oficiul Stării civile Rîșcani, mun. Chișinău (copiile sunt anexate la dosar), deci, nu poate fi vorba despre „declarația din care să rezulte acordul pentru eliberarea pașaportului copilului, se depune în scris de părintele, căruia i-a fost încredințat minorul prin hotărârea instanței de judecată definitivă și irevocabilă, depusă în fața persoanei responsabile din cadrul subdiviziunii Agenției Servicii Publice sau autentificată notarial, în conformitate cu pct. 42 litera g) din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013”.

8. Propunerea pârâtului - Agenției Servicii Publice de a prezenta „acordul ambilor părinți privind eliberarea pașaportului minorului, autentificat de notar sau de alte persoane abilitate prin lege ori declarat în scris în fața persoanei responsabile din cadrul subdiviziunii Agenției Servicii Publice, potrivit literei f) din norma citată” este ilegală și de asemenea irelevantă în această speță.

9. Aceasta deoarece divortul (desfacerea căsătoriei) în temeiul declarației comune a soților privind divortul, conform art. 41 lit. a) din Legea privind actele de stare civilă nr. 100 din 26.04.2001, nu cade sub incidența prevederilor pct. 42 5) alin. 2 lit. e), f) și g) din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova.

10. Mai mult, este dreptul pârâtului Chirița V. de a accepta sau a nu accepta ieșirea fiicei lor comune din țară, dar nu este obligația reclamantei de a-l căuta și a-i cere consimțământul. Astfel, potrivit art. 3 alin. (5) din Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova „În cazul în care unul dintre părinții copiilor în vârstă de până la 18 ani nu acceptă ieșirea acestora din Republica Moldova, refuzul se contestă în instanța judecătorească de drept comun competentă”.

11. Agenția Servicii Publice nu a găsit de cuviință să răspundă la cerințele legale expuse în cererea prealabilă din 03.05.2018, dar s-a concentrat eronat doar pe prevederile art. 20 al Legii cu privire la petiționare nr. 190 din 19.07.94, deși potrivit dispozițiilor art. 4 alin. (2)-(3) din legea menționată: „Cererea prealabilă se adresează organului emitent. În cazul în care organul emitent are un organ ierarhic superior, cererea prealabilă poate fi adresată, la alegerea petiționarului, organului emitent sau organului ierarhic superior”, iar „Petiționarul, care nu este satisfăcut de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit un răspuns în termenul stabilit de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă”.

12. În temeiul celor expuse supra reclamanta a considerat că respingerea de către Agenția Servicii Publice atât a petiției, cât și a cererii prealabile cu privire la anularea actului administrativ ca fiind ilegal în fond și emis contrar prevederilor legii, constatarea încălcării dreptului la libera circulație a fiicei minore a reclamantei, Balmuș Ecaterina este neîntemeiată și a depus la 22.06.2018. o cerere de chemare în judecată în Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

13. În răspunsul la cererea reclamantei din 26.06.2018, Agenția Servicii Publice *nu a făcut referință la norme concrete atât din Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr. 273-XII din 09.11.1994, art. 4 alin. (1), (1¹), (1³) lit. a), (1⁵), (1⁶), (1⁵), (1⁵), alin. (2), (3), cât și din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013 ce se referă nemijlocit la situația reclamantei - când divorțul este înregistrat în temeiul declarației comune a soților privind divorțul de către organul de stare civilă în a cărui rază teritorială își au domiciliul ambii sau unul dintre soți ori la organul de stare civilă unde a fost înregistrată căsătoria (...)*¹.

14. La 25.05.2018 după depunerea cererii de chemare în judecată, am depus o petiție pe numele deputatului Parlamentului Marian Lupu cu solicitarea de a interveni în soluționarea problemei cu care se confruntă reclamanta la depunerea cererii și eliberarea pașaportului cetățeanului Republicii Moldova fiicei sale minore Balmuș Ecaterina, datorită indiferenței, ignoranței și diletantismului funcționarilor Agenției Servicii Publice.

15. ***Agenția Servicii Publice a decis neîntemeiat și alogic că „Prezentarea hotărârii instanței de judecată cu privire la divorț nu este obligatorie, în cazul în care este acordul ambilor părinți, privind eliberarea pașaportului minorului, autentificat de notar sau de alte persoane abilitate prin lege ori declarat în scris în fața persoanei responsabile din cadrul subdiviziunii Agenției Servicii Publice sau MDOC, conform literei f) din norma citată. La cele relatate, vă informăm despre faptul că la respectarea prevederilor legale enunțate supra, pe numele minorului ai cărui părinți se află în divorț se va elibera pașaport al cetățeanului Republicii Moldova” (copia petiției și a răspunsului Agenției Servicii Publice sunt anexate la dosar).***

16. În această situație, ***pentru a urgenta eliberarea pașaportului fiicei reclamanta a fost impusă să se conformeze cerințelor ilegale ale Agenției, iar pentru a le îndeplini, a fost necesar să se umilească o perioadă îndelungată ca să convingă pârâtul Chirița V.*** După ce Chirița V. a răspuns la apelurile telefonice insistente a reclamantei și a semnat acordul privind eliberarea pașaportului fiicei autentificat notarial, la 28.07.2018 copilului i-a fost eliberat pașaportul.

17. ***Considerăm că procedura de recepționare a cererii pentru eliberarea pașaportului fiicei a fost contrară normelor primare consacrate în Constituție, în Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova și în Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, iar Agenția a cauzat prejudicii morale reclamantei prin tergiversarea ilegală a eliberării pașaportului fiicei minore Ecaterina în 4 luni și 15 zile (13.03-28.07.2018).***

18. Cu toate că art. 4 alin. (1⁹) din Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr. 273 din 09.11.1994 stipulează: ***„Termenul de examinare a cererilor pentru eliberarea actelor de identitate este de pînă la 30 de zile calendaristice, iar în cazul în care există motive întemeiate pentru o examinare suplimentară, autoritatea competentă îl prelungește cu cel mult o lună, reprezentanta Agenției în referința din 06.09.2018 insistă că, „procedura de recepționare a cererii pentru eliberarea pașaportului pentru minora Balmuș Ecaterina a fost executată în conformitate cu pct. 42 literele g), f) din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013. La data de 28.07.2018 pe numele minorei Balmuș Ecaterina a fost eliberat pașaportul AB0262498, în termen”.***

19. În referință (pag. 1) reprezentanta pârâtului declară: ***„(...) IP „Agenția Servicii Publice”, solicitând cererile cetățenilor privind eliberarea actelor de identitate, aplică în direct prevederile***

¹ Legea privind actele de stare civilă nr. 100 din 26.04.2001. În: Monitorul Oficial 97-99/765, 17.08.2001, art. 41 lit. a), art. 42 alin. (1)

actelor normative citate, iar pentru cazul în care nu sunt întrunite condițiile legale pentru eliberarea actului de identitate - refuză eliberarea acestora”, cu toate că Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr. 273 din 09.11.1994 menționează exhaustiv cazurile când Agenția este în drept să respingă cererea pentru eliberarea actului de identitate (art. 4 alin. 1⁵ și 1⁶): „(...) în cazul în care solicitantul a prezentat informații frauduloase sau documentele prezentate sunt insuficiente, conțin divergențe, sunt nevalabile ori se constată că nu sunt autentice (...) și în cazurile în care solicitantului i se suspendă dreptul la libera circulație în străinătate (...)”, iar în art. 9 alin. (1) lit. j) se consideră încălcare a legii „(...) refuzul neîntemeiat al autorităților competente de a elibera acte de identitate”.

20. În schimb, alegațiile reprezentantei Agenției Servicii Publice se întemeiază doar pe prevederile Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013, dar nu, în primul rând, pe normele primare ale Legii privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr. 273 din 09.11.1994, în executarea căreia a fost adoptat regulamentul în cauză.

21. Mai mult, considerăm că respingerea cererii cetățenilor pentru eliberarea actelor de identitate de către Agenția Servicii Publice trebuia argumentată cu prevederi legale și adusă la cunoștință reclamantei în scris sau în formă electronică și doar cu consimțământul ei – oral, conform art. 14 alin. (1) din Legea cu privire la petiționare nr. 190 din 19.07.1994.

22. În opinia noastră, în această speță pârâtul nu „aplică în direct prevederile actelor normative citate” ci ignoră principiile ierarhiei normelor juridice și supremației Constituției, consacrate de Constituția Republicii Moldova în art. 7, art. 66 lit. a), art. 102 alin. (2), de Legea cu privire la Guvern nr. 136 din 07.07.2017 în art. 37 alin. (1), de Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22.12.2017 în art. 1, art. 3 alin. (3), art. 6, art. 14.

23. În pofida faptului că reprezentanta pârâtului, Agenției Servicii Publice, în referință (pag. 2) a invocat art. 58 alin. (1) din Codul familiei, acesta nu a reținut că: „În toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate. (...) Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului”²;

24. Deși potrivit art. 24 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ, „La examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pârâtului, iar în materie de despăgubire, sarcina probațiunii revine ambelor părți”³, în referință reprezentanta Agenției nu numai că ignoră argumentele de drept ale reclamantei expuse în petiție, cererea prealabilă și cererea de chemare în judecată (pct. 3-6), dar nici nu prezintă „obiectiile la toate pretențiile reclamantului, circumstanțele de fapt și de drept; toate probele împotriva fiecărei pretenții; (...) copii certificate de pe înscrisuri și de pe alte documente pe care se întemeiază referința”, prevăzute de art. 186 alin. (3) lit. c)-e) și alin. (3¹) din Codul de procedură civilă.

25. Astfel în aspect formal, deși reprezentanta pârâtului (Agenției) pretinde că referința este conformă art. 186 alin. (3) lit. c)-e) din Codul de procedură civilă, aceasta nu corespunde adevărului, deoarece conține multiple derogări de la prevederile legii. Printre acestea menționăm: datele bancare și numărul de identificare de stat (IDNO) al pârâtului - persoană juridică; numărul de telefon, adresa electronică și alte date de contact ale pârâtului - persoană juridică; numele, prenumele, adresa, numărul de telefon, adresa electronică și alte date de contact ale reprezentantei Agenției Servicii Publice; (...).

² Convenția internațională din 20.11.89 cu privire la drepturile copilului. În: Tratatate internaționale 1/51, 1998, art. 18 alin. 1

³ Hotărârea explicativă a Plenului CSJ a RM nr.10 din 30.10.2009 Cu privire la practica aplicării de către instanțele de contencios administrativ a unor prevederi ale Legii contenciosului administrative. În: Buletinul CSJ a RM 7-8/4, 2010, pct. 52

26. Remarc și faptul că pe parcursul căsniciei cu pârâtul Chirița Veaceslav reclamanta știa că acesta se pregătea intens pentru plecarea la trai permanent în Canada, unde locuiește de mai multă vreme fratele său cu familia. Din aceste considerente și deoarece termenul de valabilitate al actelor de identitate este limitat de lege, considerăm necesară obligarea pârâtului Agenției Servicii Publice și a pârâtului Chirița Veaceslav să nu admită oricare obstacole în asigurarea și realizarea dreptului la libera circulație și intrarea/ieșirea din țară a reclamantei și a fiicei sale, inclusiv la eliberarea actelor de identitate.

27. Reprezentanta pârâtului Chirița Veaceslav era obligată să prezinte referința instanței la prima ședință (11.09.2018), cum prevedea citația, însă a prezentat-o doar la a treia ședință (12.11.2018), menționând în punctele 3-6 că „reclamanta nu a prezentat nici o probă în susținerea pretențiilor sale în ceea ce privește crearea obstacolelor și realizarea dreptului la libera circulație”.

28. Considerăm nefondate concluziile reprezentantei pârâtului din referință, deoarece motivul pentru care reclamanta nu a prezentat unele din probe (anexate la dosar prin Cererea cu privire la soluționarea problemei judecării cauzei cu pretenții conexe și privind prezentarea probelor suplimentare), constă nu numai în faptul că acestea conțin date cu caracter personal, dar și, ceea ce este mai important, pot afecta drepturile copilului pacient.

29. În această ordine de idei reclamanta a solicitat instanței de judecată să aprecieze că despre libera circulație, a ei personale și a fiicei sale, nu putea fi vorba atât timp, cât fiica comună Ecaterina este sugară și nu avea acte de identitate, deci nu putea ieși și intra din țară cu mama sa. Acest lucru condiționează și restricționarea liberei circulații, inclusiv pentru reclamantă. Pârâtul Chirița V. nu comunica cu reclamanta, nu o apela la telefon niciodată după data de 10.02.2017, când a forțat-o să părăsească apartamentul închiriat, iar după aceasta locul lui de trai și de lucru nu îi era cunoscut reclamantei. La apelurile telefonice pârâtul sau nu răspundea sau promitea și nu își onora promisiunile (ca dovadă CD-ul cu înregistrările convorbirilor telefonice se anexează la dosar).

30. De exemplu, după nașterea complicată reclamanta se deplasa cu greu și tatăl ei o conducea în toate instanțele. La 31.10.2017, în OSC Râșcani, i s-a spus că pentru înregistrarea nasterii fiicei este obligatorie prezența tatălui. Tatăl reclamantei l-a sunat pe Chirița V., însă el mai întâi a spus că este ocupat la serviciu, apoi a motivat neprezentarea prin aceea că buletinul de identitate se află la părinți în s. Cosnița (ca dovadă CD-ul cu înregistrarea convorbirii din 31.10.2017, ora 8:37) 2017_10_31_08_37_069716307_Out.wav se anexează la dosar).

31. Deși a promis că peste o săptămână va putea reveni, pârâtul a ignorat apelurile telefonice, în total 6 la număr, ale tatălui reclamantei. El, pârâtul, a răspuns doar la al doilea apel al reclamantei însă a refuzat să se prezinte la OSC pentru a înregistra copilul în niciuna din zilele propuse de reclamantă, inclusiv sâmbătă (zi liberă pentru pârât). Pârâtul motiva că este ocupat la serviciu, insulta reclamanta și a promis că va reveni cu un apel sau mesaj în care va concretiza în ce zi va putea să se prezinte (ca dovadă discul cu înregistrarea apelurilor către pârât din 07.11.2017 (7), nepreluate sau respinse și apelul 2017_11_07_21_36_37369716307_Out.3gp se anexează la dosar).

32. Doar mai târziu s-a constatat că Chirița V. nu a activat în câmpul muncii din octombrie 2017 până în august 2018 (copiile actelor respective au fost prezentate instanței de reprezentanta pârâtului la dosarul cauzei civile nr. 12-2-27678-27042018 cu privire la decăderea din drepturile părintești).

33. Din cauza iresponsabilității pârâtului Chirița V., la rugămintea reclamantei, după dispute de durată cu funcționarii OSC, nașterea fiicei a fost înregistrată la OSC Râșcani de tatăl reclamantei, doar peste o lună de la naștere, la 09.11.2017 (copia certificatului de naștere, care demonstrează acest fapt, este anexată la dosar).

34. Pârâtul a confirmat că într-adevăr a creat „obstacole la realizarea dreptului la libera circulație” a reclamantei și a fiicei comune prin faptul că nu a răspuns la apeluri, nu și-a onorat promisiunile privitor la înregistrarea copilului la OSC, nu a dorit să viziteze copilul timp de 18

luni de la naștere, nu s-a interesat de starea sănătății fiicei deși i-a fost comunicat că ea s-a născut cu probleme de sănătate și nu a oferit niciun suport pentru tratamentul, creșterea și dezvoltarea copilului de la concepere (CD-ul cu înregistrarea apelului către pârât din 02.07.2018 2018_07_02_12_33_069716307_Out.mp4 se anexează la dosar).

35. *Pârâtul s-a eschivat de la semnarea acordului pentru obținerea pașaportului biometric și a cetățeniei române pentru fiica minoră prin invocarea unor argumente nepertinente (ca dovadă CD-ul cu înregistrarea apelului către pârât (2018_07_04_17_36_069716307_Out.mp4 se anexează la dosar).*

36. *După apelul din 02.07.2018 2018, reclamanta i-a transmis pârâtului Chirita V. prin Viber copia răspunsului vicedirectorului Agenției Servicii Publice Vitalie Ciolac în care este menționat că dacă pârâtul nu oferă consimțământul pentru eliberarea pașaportului copilului minor, va fi nevoie de a-l acționa în judecată. După mai mult de 8 luni de tergiversări (31.10.2017-06.07.2018), doar după ce a făcut cunoștință cu această scrisoare, pârâtul Chirita V s-a conformat prevederilor legislației și a fost de acord să se întâlnească pentru prima dată după divorț cu reclamanta.* (ca dovadă la dosar se anexează screenshot-urile din Viber și copia scrisorii Agenției Servicii Publice).

37. Sunt cunoscute suficient de bine beneficiile tratamentului balneo-sanatorial pentru starea sănătății copiilor, indiferent dacă este sau nu indicat acesta de medici specialiști. Este, de asemenea, o ipocrizie să te întrebi pentru ce avea nevoie fiica ta de pașaport la 13.03.2018, la vârsta de doar 5 luni, atunci când *pârâtul conștientizează aceste beneficii pentru sine. Pârâtul a profitat de odihnă pe litoralul din Grecia în mijlocul lunii iulie 2018, însă nu a oferit aceleași posibilități copilului care depindea de consimțământul lui pentru a pleca în zonele muntoase și litoralul României.*

38. Mai mult, consultația cardiologului Adela Stamati efectuată la 10.04.2018 nu a fost prima și nici ultima la care reclamanta s-a prezentat cu fiica. *Primele consultații și tratamente medicamentoase au fost prescrise încă în decembrie 2017: la neurolog – 08.12.2017 și la cardiolog – 22.12.2017, după investigațiile corespunzătoare a fiicei Ecaterina. Tratamentul balneo-sanatorial a fost recomandat doar după rezultatele promițătoare din Raportul ecografic al fiicei la Centrul Diagnostic German și monitorizarea până la 10.04.2018* (ca dovadă copiile rapoartelor examenelor ecocardiografic, neurosonografic, descrierea cardiogramei, extrasele din Carnetul de dezvoltare a copilului Balmuș Ecaterina se anexează la dosar).

39. Conform primei consultații la cardiolog și rețetei prescrise de el, copilul avea nevoie de tratament medicamentos, pe care l-a urmat din 22 decembrie 2018 (captopril) sub monitorizarea riguroasă a pulsului, frecvenței contracțiilor cardiace și a respirației în termen de câteva luni până a fost efectuată ecocardiografia repetată (*copia se anexează la dosar*), care reflecta ameliorarea stării sănătății copilului pe fonul tratamentului recomandat (*copiile rețetelor și copia biletului de trimitere la Centrul Diagnostic German eliberat de medicul A. Stamati și a Raportului ecografic al a copilului Balmuș Ecaterina la Centrul Diagnostic German din 12.02.2018 se anexează la dosar*).

40. Considerăm relevant pentru această speță Avizul consultativ din 18.05.2015 în care *„Plenul Curții Supreme de Justiție remarcă faptul că, potrivit jurisprudenței dreptului intern, care este în concordanță cu jurisprudența Curții europene pentru apărarea drepturilor omului, exercitarea dreptului la libera circulație nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, conform normelor legale, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecția sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor și libertăților acestora. (...) în lipsa unor restricții legale, refuzul în eliberarea pașaportului, va putea fi tratat ca un act vădit de nerespectarea drepturilor ce țin de libertatea de circulație, garantate de art.2 a Protocolului*

4 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale⁴.

41. Este relevantă de asemenea decizia Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție:

a) „Evaluând explicațiile participanților la proces, făcute în ședințele de judecată în instanțele inferioare, cât și ale autorității tutelare, **prin prisma principiului asigurării și promovării cu prioritate a interesului superior al copilului, având în vedere prezența dublului aspect, menționat supra, și anume, legătura copilului cu tata, (...)** a conchis că prezența lui M.A. în viața fiicei sale și participarea acestuia la educarea ei, sunt în interesul copilului XXXX.” (...)

b) a considerat că **în cazul în care părintele „(...) achită, periodic și parțial, pensia de întreținere pentru copil minor, efectuează vizite la copilul său, nu face abuz de drepturile sale părintești, ca, de exemplu, refuzul acestuia de a consimți deplasarea copilului în străinătate, în scopuri turistice, educaționale, medicale,** nu a fost niciodată preîntâmpinat sau amendat contravențional, pedepsit penal pentru comportamentul său față de copil, o hotărâre de decădere, chiar dacă se întrevăd unele abateri de la exercitarea drepturilor părintești, nu este legitimă”⁵.

42. Astfel, **eschivarea (sub diferite pretexte) a pârâtului Chirița V. de a achită plăți pentru întreținerea fiicei minore, de a se interesa de starea sănătății ei, de a o vizita sau, cel puțin, de a o vedea și comunica cu ea, „de a consimți deplasarea copilului în străinătate, în scopuri turistice, educaționale, medicale” au fost calificate de instanță ca abateri grave în exercitarea drepturilor părintești, care pot constitui temei legitim, chiar și pentru decăderea pârâtului respectiv din drepturile părintești.**

43. Deci, **„prin prisma principiului asigurării și promovării cu prioritate a interesului superior al copilului”, circumstanțele reclamante, dovedite prin probele anexate la dosar, pot constitui temei legitim pentru obligarea pârâtului – Agenției Servicii Publice de a elibera actele de identitate fiicei reclamantei – Balmus Ecaterina fără acordul pârâtului Chirița V.**

44. Menționăm că **există și precedent în jurisprudența judecătorească Chisinau, sediul Râșcani în care instanța de judecată, pe un caz similar (dosarul 2-26263/04 din 16.07.2004), a hotărât: „A considera neîntemeiat refuzul lui Y pentru perfectarea pasaportului în privința minorei X și ieșirea copilului din R. Moldova. A permite perfectarea și primirea pasaportului național al R. Moldova pentru minora X (..)”** (copia hotărârii a fost prezentată în ședința instanței reprezentantelor pârâților - Agenției Servicii Publice și a lui Chirița V.).

IV. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14.

În opinia autorului sesizării prevederile **prevederilor pct. 42 5) alin. 2 lit. e), f) și g) din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova** aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013 **violază principiile statului de drept, egalității, respectării drepturilor și libertăților fundamentale (dreptului la libera circulație), legalității, calității normelor de drept (previzibilitate, precizie și claritate) și, respectiv, sunt incompatibile cu prevederile art. 23 alin. (2), art. 27 alin. (1) și art. 54 din Constituția Republicii Moldova.**

⁴ Aviz consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție Privind modul de aplicare a art.8 lit.c) din Legea nr.269-XIII din 09 noiembrie 1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova prin prisma hotărârii Curții Constituționale nr.15 din 30 septembrie 2008 privind controlul constituționalității art.8 lit.a), b), c), d), e) din Legea nr.269-XIII din 09 noiembrie 1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova nr. 4ac-7/2015 din 18.05.2015. În: Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2015, nr.8-9, pag.5.

⁵ Decizia CCC și de CA al CSJ al RM din 25.04.2018 nr.2ra-669/2018. În: Buletinul CSJ a RM 6/11, 2018

Constituția Republicii Moldova garantează prin art. 54 alin. (2) că „**Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției**”.

Potrivit art. 13 al Declarației Universale a Drepturilor Omului „(...) **2. Orice persoană are dreptul să părăsească orice țară, inclusiv țara sa, și de a reveni în țara sa.**”⁶

Articolul 2 din Protocolul nr.4 la Convenție consacră: „**1. Oricine se găsește în mod legal pe teritoriul unui stat are dreptul să circule în mod liber și să-și aleagă în mod liber reședința sa. 2. Orice persoană este liberă să părăsească orice țară, inclusiv pe a sa. 3. Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecția sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora (...)**”⁷

Conform art. 12 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice: „**1. Orice persoană care se află în mod legal pe teritoriul unui stat are acolo dreptul de a circula liber și de a-și alege liber reședința. 2. Orice persoană este liberă să părăsească orice țară, inclusiv propria sa țară. 3. Drepturile sus-menționate nu pot face obiectul unor restricții decât dacă acestea sunt prevăzute prin lege, necesare pentru a ocroti securitatea națională, ordinea publică, sănătatea și moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora și sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezentul Pact (...)**”⁸

Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană au convenit „să amelioreze calitatea legiferării printr-o serie de inițiative și proceduri (...); (...) să respecte principii generale ale dreptului Uniunii, precum **legitimitatea democratică, subsidiaritatea și proporționalitatea, precum și securitatea juridică;** (...) să promoveze **simplitatea, claritatea și coerența la redactarea legislației Uniunii,** precum și să promoveze cel mai mare grad de transparență a procesului legislativ”⁹.

Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, în Avizul nr. 11 (2008) consacră: „**Hotărârile judecătorești se bazează în primul rând pe legile adoptate de Parlament (...)** Calitatea hotărârilor judecătorești poate fi afectată de schimbările prea dese ale legislației, de o redactare prea puțin satisfăcătoare sau de un conținut neclar al legilor (...) **Legiuitorul trebuie să acționeze în așa fel, încât legislația să fie clară și simplu de folosit și să fie conformă cu CEDO. Pentru a facilita interpretarea, lucrările pregătitoare ale legilor trebuie să fie accesibile într-un limbaj inteligibil.**”¹⁰

În temeiul art. 4 din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a stabilit că „(...) **principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, tratatele internaționale ratificate și cele la care Republica Moldova a aderat sunt parte componentă a cadrului legal al Republicii Moldova și devin norme ale dreptului ei intern. În sensul acestei interpretări, în Republica Moldova dreptul intern și cel internațional reprezintă un tot întreg, o structură unitară. Așadar, în categoria actelor normative se includ și normele internaționale la care Republica Moldova este parte. Având în vedere că prin interpretarea**

⁶ Declarația Universală a drepturilor omului din 10.12.1948. În: *Tratate internaționale nr. 1/11, 1998, art. 13*

⁷ Convenția din 04.11.50 pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Protocol 4. În: *Tratate internaționale nr. 1/341, 1998, art. 2*

⁸ Pactul internațional din 16.12.66 cu privire la drepturile civile și politice. În: *Tratate internaționale nr. 1/30, 1998, art. 12*

⁹ Acord interinstituțional între Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană privind o mai bună legiferare din 13 aprilie 2016. În: *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 123/1 din 12.05.2016*

¹⁰ Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești <https://rm.coe.int/1680747bb2>, pct. 11-12

prevederilor Convenției Europene jurisprudența CtEDO face parte din dreptul accesoriu la tratatul internațional (soft law), ea devine parte a dreptului intern. De aici, modificarea jurisprudenței CtEDO echivalează cu modificarea actelor normative (...)”¹¹.

Curtea Constituțională a Republicii Moldova a reținut că libertatea de circulație are în vedere două situații: *prima* – privește libertatea de circulație a persoanei aflată legal pe teritoriul unui stat, adică înăuntrul acestui teritoriu, adică în cadrul intrastatal; *secundo* – consacră libertatea de a circula între state, într-un cadru interstatal¹².

În acest sens Curtea Constituțională a statuat:

„(...) orice limitare a dreptului persoanei la libera circulație, manifestată fie prin refuzul eliberării actelor de călătorie necesare exercitării acestei libertăți, fie prin interdicția de a părăsi țara, trebuie să corespundă anumitor exigente de ordin material și procedural, care să garanteze proportionalitatea acesteia cu scopul urmărit”¹³;

„(...) dreptul de a părăsi propria țară include atât o obligație pozitivă a statelor – aceea de a elibera documente –, cât și o obligație negativă – aceea de a nu pune piedici unei persoane care dorește să părăsească țara”¹⁴;

Curtea Constituțională a reiterat: „(...) Guvernul, fiind o autoritate a puterii executive, are competența de a adopta hotărâri pentru organizarea executării legilor. Astfel, Legea Supremă nu abilitează Guvernul cu dreptul de a institui norme primare, (...) actul normativ subordonat legii nu poate conține norme primare, iar conținutul actului normativ urmează să fie în strictă corespundere cu normele și scopul legii sau ale actului normativ superior și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege sau actul superior. De asemenea, actul normativ nu poate interveni în domenii nereglementate de lege. Actele Guvernului sunt acte complementare, ce dezvoltă și concretizează dispozițiile legii. (...), fiind o autoritate a puterii executive, are rolul de a executa legile. Odată ce legea este direct aplicabilă, necesitatea și legitimitatea unei hotărâri de Guvern apare numai în măsura în care punerea în aplicare a unei prevederi legale reclamă stabilirea unor reguli subsecvente, care să asigure corecta lor aplicare sau organizarea corespunzătoare a unor activități”¹⁵.

Constituția Republicii Moldova stabilește „Hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor”¹⁶, iar „în realizarea funcțiilor sale, Guvernul are următoarele atribuții: (...) c) asigură executarea actelor normative ale Parlamentului și decretelor Președintelui Republicii Moldova, adoptate în conformitate cu normele constituționale, și a prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte; (...)”¹⁷

Potrivit art. 1 alin. (2) din Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova nr. 269 din 09.11.1994 „Minorii au dreptul de a ieși și de a intra în Republica Moldova numai însoțiți de unul dintre reprezentanții lor legali (...)”. Aliniatul (4) al aceluiași articol stipulează

¹¹ Hotărâre nr.10 din 16.04.2010 pentru revizuirea Hotărârii Curții Constituționale nr.16 din 28.05.1998 "Cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova" în redacția Hotărârii nr.39 din 09.07.2001. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr 58-60/9, 23.04.2010), pct. 7

¹² Hotărârea Curții Constituționale nr.17 din 10.05.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 22 alin.(1) lit.v) din Codul de executare (interdicția eliberării documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 244-251/77, 14.07.2017, §57

¹³ Hotărârea Curții Constituționale nr.7 din 05.04.2011 pentru controlul constituționalității art.8 lit.g), art.11 alin.(4) din Legea nr.269-XIII din 9 noiembrie 1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova, cu modificările și completările ulterioare, art.64 din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24 decembrie 2004 în redacția Legii nr.143 din 2 iulie 2010 pentru modificarea și completarea Codului de executare al Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr 58/9, 12.04.2011, §3

¹⁴ Hotărârea Curții Constituționale nr.17 din 10.05.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 22 alin.(1) lit.v) din Codul de executare (interdicția eliberării documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere) (sesizarea nr.20g/2017). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 244-251/77, 14.07.2017, §77

¹⁵ Hotărârea Curții Constituționale nr.29 din 28.10.2016 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din pct.34 al Anexei nr.3 la Hotărârea Guvernului nr.360 din 25 iunie 1996 cu privire la controlul de stat al calității în construcții (competența Guvernului de a reglementa sancțiuni) (sesizările nr.73g/2016 și 125g/2016) . În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 24-29/3, 27.01.2017 §70-72.

¹⁶ Constituția Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.78/140 din 29.03.2016, art. 102 alin. (2)

¹⁷ Legea cu privire la Guvern nr. 136 din 07.07.2017. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 252/412, 19.07.2017, art. 6 alin. (1) lit. c)

expres că doar „**În cazul în care minorul pleacă să se domicilieze în străinătate, este necesar consimțământul, exprimat prin declarație, al ambilor părinți ale căror semnături se legalizează notarial, (...)**”.

Conform art. 3 alin. (2) din Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova nr. 269 din 09.11.94 „**Copiilor în vârstă de până la 18 ani (...) li se eliberează pașapoarte în temeiul cererii unuia dintre reprezentanții lor legali**”, iar art. 4 alin. (1³) lit. a) din Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr. 273 din 09.11.1994 concretizează „**Actele de identitate se eliberează în temeiul unei cereri depuse de către solicitant la autoritatea competentă în modul stabilit. În situații speciale se admite depunerea cererii de către alte persoane, și anume: a) în cazul minorilor, al persoanelor lipsite de capacitatea de exercițiu sau cu capacitatea de exercițiu limitată, în calitate de solicitant acționează reprezentantul legal al acestora, cu condiția prezentei obligatorii a persoanei reprezentate**”.

Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22.12.2017 consacră expres:

„**Actul normativ trebuie să corespundă prevederilor Constituției Republicii Moldova, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, precum și legislației Uniunii Europene.**

Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care: a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune; b) **proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia**”¹⁸.

„**Hotărârea Guvernului este un act care se adoptă de către Guvern pentru: a) exercitarea atribuțiilor Guvernului și pentru organizarea executării legilor; (...)**”¹⁹, iar „**Forța juridică a actelor normative se stabilește în funcție de competența și statutul autorității publice emitente, precum și de categoria actului. (...)**”²⁰.

Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19.07.2018 stipulează:

„**Actele normative subordonate legii se aplică la reglementarea raporturilor administrative doar în cazurile în care sunt emise în temeiul legii și nu contravin ei**”²¹.

Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr. 273 din 09.11.1994 stipulează în art. 4:

„(1³) Actele de identitate se eliberează în temeiul unei cereri depuse de către solicitant la autoritatea competentă în modul stabilit. **În situații speciale se admite depunerea cererii de către alte persoane, și anume:**

în cazul minorilor, al persoanelor lipsite de capacitatea de exercițiu sau cu capacitatea de exercițiu limitată, în calitate de solicitant acționează reprezentantul legal al acestora, cu condiția prezentei obligatorii a persoanei reprezentate (...);

(...),

„(1⁵) Cererea pentru eliberarea actului de identitate se respinge în cazul în care solicitantul a prezentat informații frauduloase sau documentele prezentate sunt insuficiente, conțin divergențe, sunt nevalabile ori se constată că nu sunt autentice.

(1⁶) Cererea pentru eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie se respinge și în cazurile în care solicitantului i se suspendă dreptul la libera circulație în străinătate (...).”

¹⁸ Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22.12.2017. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 7-17/34, 12.01.2018, art. 3 alin. (3) și alin. (4) lit. a), (b).

¹⁹ Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22.12.2017. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 7-17/34, 12.01.2018, art. 14 alin. (1) lit. a).

²⁰ Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22.12.2017. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 7-17/34, 12.01.2018, art. 7 alin. (1).

²¹ Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19.07.2018. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 309-320/466, 17.08.2018, art. 1 alin. (3).

Deci, Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr. 273 din 09.11.1994 stabilește expres în art. 4 alin. (1⁵)-(1⁶) pentru toți solicitanții condițiile în care cererea pentru eliberarea pașaportului (actului de identitate) poate fi respinsă.

Contrar prevederilor legale menționate supra Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013 în pct. 42 5) alin. 2 lit. e), f) și g) stabilește norme primare care condiționează depunerea cererii pentru eliberarea pașaportului (actului de identitate) de către un reprezentant legal al minorului: (...) e) declarația unuia dintre reprezentanții legali, depusă în scris în fața persoanei responsabile din cadrul subdiviziunii Agenției Servicii Publice, MDOC sau autentificată de notar sau de alte persoane abilitate prin lege, din care să rezulte acordul pentru eliberarea pașaportului persoanei reprezentate, în cazul părinților aflați în căsătorie, în afara căsătoriei sau divorțați dacă în hotărârea instanței de judecată nu este stabilit părintele căruia i-a fost încredințată întreținerea minorului; f) (...) Prezentarea acestui document nu este obligatorie în cazul în care este acordul ambilor părinți privind eliberarea pașaportului minorului, autentificat de notar sau de alte persoane abilitate prin lege ori declarat în scris în fața persoanei responsabile din cadrul subdiviziunii Agenției Servicii Publice sau MDOC; g) declarația în scris a părintelui, căruia i-a fost încredințat minorul prin hotărârea instanței de judecată definitivă și irevocabilă, depusă în fața persoanei responsabile din cadrul subdiviziunii Agenției Servicii Publice, MDOC sau autentificată de notar sau de alte persoane abilitate prin lege, din care să rezulte acordul acestui părinte privind eliberarea pașaportului persoanei reprezentate.”

Potrivit Legii privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr. 273 din 09.11.1994 se consideră încălcarea a acesteia „refuzul neîntemeiat al organelor competente de a elibera acte de identitate”²².

Mai mult, atât Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr. 273 din 09.11.1994 stipulează: „Modul de perfectare și eliberare a actelor de identitate se stabilește de Guvern.”²³, cât și Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova nr. 269 din 09.11.94 stabilește: „Cererea privind eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie se depune la organele competente în modul stabilit de Guvern”²⁴, însă ambele acte normative nu conțin norme primare care ar limita dreptul reprezentantului legal al minorului de a depune cererea și a primi actele de identitate ale minorului.

Prin urmare, Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013 nu poate depăși limitele competenței instituite prin Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr. 273 din 09.11.1994 și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acesteia.

Altfel spus, Guvernul și-a depășit competențele, încălcând dispozițiile art.102 din Constituție, iar Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013, act normativ subordonat Legii privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr. 273 din 09.11.94, nu poate conține norme primare de drept.

Adițional, considerăm că Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013 nu reglementează în mod detaliat situația eliberării pașaportului unui minor când în calitate de solicitant acționează unul dintre părinții divorțați în temeiul declarației comune a soților privind divorțul²⁵.

²² Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr. 273 din 09.11.94. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 9/89, 09.02.1995, art. 9 lit. j).

²³ Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr. 273 din 09.11.94. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 9/89, 09.02.1995, art. 4

²⁴ Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova nr. 269 din 09.11.94. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 6/54, 26.01.1995, art. 3 alin. (1)

²⁵ Legea privind actele de stare civilă nr. 100 din 26.04.2001. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 97-99/765, 17.08.2001, art. 41 lit. a)

Deci, prevederile pct. 42 5) alin. 2 lit. e), f) și g) din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013 nu corespund principiului calității normelor de drept și principiilor care guvernează elaborarea actelor normative: „a) **constituționalitatea**; b) **respectarea drepturilor și libertăților fundamentale (inclusiv dreptul la libera circulație)**; c) **legalitatea și echilibrul între reglementările concurente**; d) **oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice**; e) asigurarea transparenței, publicității și accesibilității; f) **respectarea ierarhiei actelor normative**”²⁶.

Mai mult, destinatarii prevederilor pct. 42 5) alin. 2 lit. e), f) și g) din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013 nu pot avea o înțelegere clară a acestora, astfel încât să-și adapteze conduita și să prevadă consecințele ce decurg din nerespectarea acestor norme. Maniera ambiguă de redactare și utilizarea unor sintagme neclare sunt neconforme prevederilor art. 23 alin. (2) al Constituției RM.

Prin urmare, constatăm **existența incertitudinii privind constituționalitatea prevederilor pct. 42 5) alin. 2 lit. e), f) și g) din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013** ce urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei civile nr. 12-3-46248-10072018, aflate pe rolul Judecătorei Chișinău.

Deci, pretindem că prevederile pct. 42 5) alin. 2 lit. e), f) și g) din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013:

(...) e) declarația unuia dintre reprezentanții legali, depusă în scris în fața persoanei responsabile din cadrul subdiviziunii Agenției Servicii Publice, MDOC sau autentificată de notar sau de alte persoane abilitate prin lege, din care să rezulte acordul pentru eliberarea pașaportului persoanei reprezentate, în cazul părinților aflați în căsătorie, în afara căsătoriei sau divorțați dacă în hotărârea instanței de judecată nu este stabilit părintele căruia i-a fost încredințată întreținerea minorului;

f) (...) Prezentarea acestui document nu este obligatorie în cazul în care este acordul ambilor părinți privind eliberarea pașaportului minorului, autentificat de notar sau de alte persoane abilitate prin lege ori declarat în scris în fața persoanei responsabile din cadrul subdiviziunii Agenției Servicii Publice sau MDOC;

g) declarația în scris a părintelui, căruia i-a fost încredințat minorul prin hotărârea instanței de judecată definitivă și irevocabilă, depusă în fața persoanei responsabile din cadrul subdiviziunii Agenției Servicii Publice, MDOC sau autentificată de notar sau de alte persoane abilitate prin lege, din care să rezulte acordul acestui părinte privind eliberarea pașaportului persoanei reprezentate.

violează principiile statului de drept, egalității, respectării drepturilor și libertăților fundamentale, legalității, calității normelor de drept (previzibilitate, precizie și claritate), suprema, diminuează drepturile și libertățile fundamentale ale omului, nu corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și nu sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice,

sunt incompatibile cu prevederile art. 23 alin. (2), art. 27 alin. (1)-(2) și art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

²⁶ Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22.12.2017. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.7-17/34, 12.01.2018, art. 3 alin. (1).

15.

Prin prezenta sesizare, se solicită Curții Constituționale inițierea procedurii de verificare a constituționalității prevederilor *pct. 42 5) alin. 2 lit. e), f) și g) din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013: (...)*

e) *declarația unuia dintre reprezentanții legali, depusă în scris în fața persoanei responsabile din cadrul subdiviziunii Agenției Servicii Publice, MDOC sau autentificată de notar sau de alte persoane abilitate prin lege, din care să rezulte acordul pentru eliberarea pașaportului persoanei reprezentate, în cazul părinților aflați în căsătorie, în afara căsătoriei sau divorțați dacă în hotărârea instanței de judecată nu este stabilit părintele căruia i-a fost încredințată întreținerea minorului;*

f) *(...) Prezentarea acestui document nu este obligatorie în cazul în care este acordul ambilor părinți privind eliberarea pașaportului minorului, autentificat de notar sau de alte persoane abilitate prin lege ori declarat în scris în fața persoanei responsabile din cadrul subdiviziunii Agenției Servicii Publice sau MDOC;*

g) *declarația în scris a părintelui, căruia i-a fost încredințat minorul prin hotărârea instanței de judecată definitivă și irevocabilă, depusă în fața persoanei responsabile din cadrul subdiviziunii Agenției Servicii Publice, MDOC sau autentificată de notar sau de alte persoane abilitate prin lege, din care să rezulte acordul acestui părinte privind eliberarea pașaportului persoanei reprezentate,*

în raport cu prevederile art. 23 alin. (2), art. 27 alin. (1)-(2) și art. 54 din Constituția Republicii Moldova,

VI. DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

16.

Excepția de neconstituționalitate reprezintă o procedură de inițiere de către instanța ordinară de judecată, la inițiativa părților sau din oficiu, a controlului conformității unei legi sau a unui alt act normativ, cu normele constituționale. Ea reflectă existența raportului triunghiular între *partea aflată în proces, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea, și Curtea Constituțională, chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate*. Astfel, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 privind interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, s-a stabilit procedura de exercitare a controlului constituționalității legilor de către Curtea Constituțională. Prin urmare vom analiza admisibilitatea prezentei excepții de neconstituționalitate prin filtrul stabilit în Hotărârea enunțată anterior.

Conform art. 12¹ din Codul de procedură civilă și Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova **admisibilitatea prezentei excepții de neconstituționalitate poate fi determinată de instanței de judecată, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:**

1) *obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție - Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013;*

2) *excepția este ridicată de către una din părți - reprezentantul reclamantei ale cărei drepturi și interese pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la soluționarea civile nr. 12-3-46248-10072018;*

3) *prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei civile nr. 12-3-46248-10072018;*

4) *nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate sau o formulare similară a normelor invocate.*

Deci, considerăm că sunt întrunite condițiile de admisibilitate a sesizării, conform art. 12¹ alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă și Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei pendinte, instanța de judecată dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, ridicarea excepției de neconstituționalitate, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

VII. LISTA DOCUMENTELOR

17. La prezenta sesizare urmează să fie anexate materialele cauzei civile nr.12-3-46248-10072018.

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

În apărarea drepturilor și intereselor legitime
ale reclamantei Balmuș Victoria,

 Balmuș Victor, avocat

Chișinău,
10 aprilie 2019

ÎNCHEIERE

dosarul nr.3-2119/19

Republica Moldova, mun. Chișinău

07 mai 2019

Judecătorul Judecătorei Chișinău (sediul Rîșcani), specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ, Tatiana Avasiloaică, studiind acțiunea în contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Victoria Balmuș împotriva Agenției Servicii Publice și Veaceslav Chirița, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani cu privire la constatarea respingerii neîntemeiate a cererii, constatarea încălcării dreptului la libera circulație, obligarea perfectării și eliberării pașaportului copilului minor fără acordul tatălui,

c o n s t a t ă :

La data de 22 iulie 2018, Victoria Balmuș s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Servicii Publice și Veaceslav Chirița, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani cu privire la constatarea respingerii neîntemeiate a cererii, constatarea încălcării dreptului la libera circulație, obligarea perfectării și eliberării pașaportului copilului minor fără acordul tatălui.

La 24 aprilie 2019, a parvenit prin intermediul cancelariei, cererea avocatului reclamantei Balmuș Victor, prin care a solicitat sesizarea Curții Constituționale privind controlul constituționalității prevederilor pct. 42 5 alin. 2 lit. e), f), și g) din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 125 din 17.02.2013.

Judecătorul analizând conținutul cererii și studiind materialele cauzei civile, conchide admiterea cererii.

În conformitate cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Potrivit art.12/1 CPC, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legii ce urmează a fi aplicată la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normei contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Judecătorul constată că sunt întrunite condițiile pentru a sesiza Curtea Constituțională, și anume:

1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin. (1) lit. a) din Constituție – avocatul reclamantului solicită sesizarea Curții pentru a se expune referitor la verificarea constituționalității prevederilor pct. 42 5 alin. 2 lit. e), f), și g) din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 125 din 17.02.2013;

2) excepția este ridicată de avocatul reclamantului Balmuș Victor.

3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, or, reprezentanții părâtei au refuzat primirea actelor pentru eliberarea pașaportului copilului Balmuș Ecaterina, la cererea mamei, pe motivul absenței tatălui copilului sau a consimțământului lui cu privire la eliberarea pașaportului.

4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Din analiza jurisprudenței Curții Constituționale, judecătorul nu a depistat vreo hotărâre având ca obiect de examinare normele expuse supra.

Potrivit art.12/1 alin.3 CPC, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

În baza normei enunțate supra, reținând faptul că cauza este pregătită pentru examinare, judecătorul la această etapă nu stabilește o ședință de judecată, până la expunerea Curții asupra sesizării.

În conformitate cu art.12/1 CPC, judecătorul,

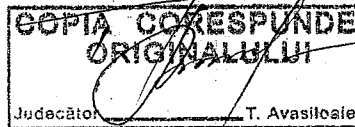
d i s p u n e :

Se admite cererea avocatului Balmuș Victor privind sesizarea Curții Constituționale, referitor la verificarea constituționalității prevederilor pct. 42 5 alin. 2 lit. e), f), și g) din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidență locuitorilor Republicii Moldova aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 125 din 17.02.2013.

Se transmite Curții Constituționale sesizarea avocatului Balmuș Victor.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Judecătorul



Avasiloaie Tatiana